„Az ifjuság ügye — az egész nép ügye" (GORKIJ)

A bánya mélyén — 21 fiatalnál

MILYEN lehet a bányák világa? Hogyan dolgoznak ott az emberek? Milyen lehet az az érzés, amikor az ember először megy olyan helyre, amelyikről annyiszor hallotta, hogy nem életbiztosítás? És miféle emberek azok, akik ezt megszokták? Jó, jó, itt fenn ismerem őket, de ott lenn is olyanok?

A kíváncsiság azért alábbhagy az emberben, mikor közeledik az aknához. Legalábbis gondol arra, hogy „hiszen nem tört volna el a mestergerenda az angol királynő feje felett, ha egy héttel később tör ki rajtam a kíváncsiság!" Csakhogy — nincs már miért visszakozni. A főmérnök elvtárs megadta az engedélyt, vezetőt is kerített, úgy hívta fel valami „déli frontról" (egek! Még ez is? Mi az, hogy front?), ruhát is, csizmát is utalványoztak, szóval — most már menni kell. Meg legalább túl leszek rajta! (Ha sikerül)!

A titkok kapuja barátságos. Meleg levegő árad valahonnan, gondolom a túlságosan erős léghuzat miatt. Előttünk a lift tátogat, tessék, tessék, szabad, tessék csak belépni!

Irgalmatlanul élesen berreg egy csengő, és idegesítően erősen. Aztán hirtelen becsukódnak az ajtók, s először alig érezhetően, aztán gyorsan — még gyorsabban zuhanunk. A gyors légnyomásváltozástól pattog a dobhártyám! Mikor érünk oda? Hát milyen mélyre megyünk? Ilyen sok az a 244 méter?

Végre! Megrázkódik egy kissé a lift, amikor megállunk. Széttárulnak az ajtók, remek fény, pompás világítás, mint valami előkelő árudában.

AZ EMBEREK kedvesen szorítanak kezet mindannyiunkkal, azt hiszem, nagyon is jól látják, kikkel van dolguk.

— Szóval ilyen az „S II."?

— Igen, felel Kelemen elvtárs, a főaknász, aki útikalauzunk lesz. — Itt még ilyen. Majd odébb látunk érdekesebb írnivalókat is.

Udvariasan mutatja az utat. Olyan kényelmes, mintha csak egy jól kiképzett alagútban járnánk, mindössze az a különbség, hogy itt sötétebb van. Itt-ott pislákol csak egy gyengécske égő, sejtelmes, rejtelmes világ ez már, nem olyan, mint az a térség, ahonnan elindultunk. Lábunk alatt a csillék sínpárja kígyózik, jókora távolságokra egymástól, a fejünk felett csillebiztosító berendezések. Egyszerű szerkezetek, arra valók, hogy ha elszabadulna egy csille, meghúzza a csillék útját elzáró szerkezet karját valaki, a szerkezet egy cölöpdarabbal aztán útját állja a következő ilyen állomáson az elszabadult csillének.

Megyünk, megyünk, egyre csak megyünk. Talán húsz perce is van már, s még mindig nincs vége! Ha egymagam maradnék, nem is tudom, mi lenne velem! Erre kanyar, arra kanyar, hogy lehet megjegyezni a kijáratot? Dehogy maradnék le, akár csak egy fél lépéssel is!

AZ ALAGÚTNAK végeszakad. Gerendák erdeje néz velem farkasszemet, mint egy holt erdő. Vaskosak, szinte érzem, hogy görnyednek abba, hogy kétszázegynéhány méteres vastagságban tartják hátukon a földet.

Fülelek, recsegnek-e az ácsolatok. Azt mondták, hogy azt nem jó hallgatni, félelmet kelt az emberben. S persze, azért fülelek, hogy csakugyan olyan félelmetes-e az a recsegés? De nem recseg! Nem ám! No lám!

Ez tehát a fővájat, amelyikben járunk. S azok a ferdén befelé támaszkodó vaskos gerendák, amelyeken keresztül is gerendák fekszenek, azok a főtefák. Ezek tartják fenn hátukon az egész alagutat, a vájatot, amelyikben járunk, hogy össze ne dőljön.

Hirtelen megáll a vezetőnk.

— Itt vagyunk, elvtársak! Ez az a kísérleti frontszakasz, amelyikre kiváncsiak voltak. Itt van az az új rakodó és fejtőgép! Tessék, nézzenek meg mindent tüzetesen, s aztán csak kérdezzenek bátran.

Lábunk alatt egy szállítószalag. Olyan, mint amikkel a föld felett is találkozunk ezréve!, építkezéseken, mindenfelé. Azaz, mégsem olyan! Ezen nekünk kell végigmenni, illetve ennek a szélén bukdácsolunk, kepesztetünk. Itt is, ott is egy-egy mélyedés a fal oldalában! És — jajj! Nincs is aláácsolva! Ott áll valaki, emeli a csákányát, vési, cibálja, tépi egyre mélyebbre azt a mélyedést! S mikor egy halom szén összegyűlik a lába alatt, egy nagy lapáttal rászórja a gumiszalagra.

— **JÓ SZERENCSÉT!** — köszönök rájuk. Nem mondom, nem mindenki örül eleinte, hogy megint meg kell állnia a munkájával, amíg mi elkepesztünk mellette. Mert nem olyan könnyű dolog ám az a kepesztés! A szalag szélén állnak a főtefák, kijjebb, ahol mi járunk, alá van ugyan ácsolva, de egyik-másik helyen guggolva is alig férünk el. Nem is igen nézek másra, mint az útra, csak gyerünk, gyerünk minél gyorsabban! S akárcsak az előbb, megint olyan hirtelen mered ránk az újabb állomás, s egy vasszörnyeteg, a gép.

Körülötte viszonylag tágas hely. A gép beágyazva a széntömeg közé. Körülötte *mindenütt fiatalok!* Talán húszévesek sincsenek.

Most értem meg a gép működési elvét, amelyet ott fenn, a mérnök elvtárs szobájában elképzelni sem tudtam. A gép marófeje kimar egy hatvankét centi átmérőjű úrt, a többi utánaomlik a „hasznos nyomás" következtében. S ami meglep, amire szerfölött büszke vagyok, a gépet fiatalok próbálják ki, kiszisták. Huszonegy fiatal! Remek fiúk! Nagyszerűek!

Prrrr-rrecs!!! Pattog, porzik a szénfal, fröcsköl a szén szerteszét! (Jaj, de gyorsan odábbmentem az első egy-két alkalommal!) Ez az a hasznos nyomás, amelyik segíti a bányászt! Erre voltam annyira kíváncsi. Erre, meg a gépre, meg a bányára! Meg arra a huszonegy fiatalra, aki itt dolgozik, *mindennap idejön*, egyik héten korá reggel, másik héten délután, a harmadik héten éjjel! Mi hajtja őket?

Körbeállnak a fiatalok, segítenek a fényképezés előkészületeiben. Beszélgetünk

— **JÓ ITT,** csuda jó! Ha két napig szabadságon van az ember, már visszakívánkozik. Nagyon jó kis kollektíva ez, igaz, fiúk? Mert tetszik tudni, szeretnénk szocialista brigád lenni. Azért vállaltuk ezt a kísérleti munkát is. S ha jól megtanultuk, megpróbáljuk elérni a szocialista címet. Eddig még minden heti teljesítményünk jobb volt, mint amit vártak tőlünk. De mi biztosan szeretnénk elérni, amit vállalunk.

— Áá, dehogy akarnék más lenni! Ha arra gondolok, hogy ebből a szénből fény lesz, meg meleg, életformáló energia, gyerekmelengető, embertformáló erő, dehogy cserélem ezt el! Nem azért lettem én bányász, mert más nem lehettem! Ez is hivatás!

S már kifelé jövünk új kísérőinkkel, két fiatallal a huszonegy közül. Vígak, pajkosak, mint a kiscsikók. És fürgék! Izmosak és ragyogó piros a szájaszélük, vakít fogsoruk, ahogy ránk-ránk villan széles mosolyuk. Vizes néhol a talaj, hason kell itt-ott átkelnünk az ácsolatok alatt, észre sem veszem már. Őket figyelem, akik idehozták a napfényt, a csupa optimistákat, akiknek minden harmadik mondatuk, a szocialista címért indítandó küzdelem nagyszerűsége.

— Tetszik tudni, micsoda egy dolog lesz az, ha majd azt mondja az igazgató elvtárs: No, fiúk! Hát ezt is elértétek! Hát az olyan egy dolog lesz, hogy tán nincs is annál szebb dolog. Mert, tetszik tudni, nem akárkit hívnak szocialistának!

Alig akarják elengedni a kezünket. Érzik, hogy együtt dobban már a szívünk velük. Jól esik nekik, hogy kíváncsiak voltunk rájuk, hogy miért is akarnak ők szocialista brigád címért küzdeni. S most, hogy megtudják, még szélesebbre húzódik a mosolyuk.

— Hát ezért jöttek le az elvtársak közénk?

EZÉRT. Hogy elmondhassuk a magunk új bizonyságával, nincs, valójában nincs oly erő, mely legyőzné... Legyőzhetetlen tábor az, amelynek ilyen derék, ilyen igazán nagyszerű fiai vannak.

VÁGVÖLGYI LÁSZLÓ

A biztonsági lámpa használatáról magyaráz a brigádnak Szabó József, az S. II.-akna kísérleti frontjának egyik harmadvezetője

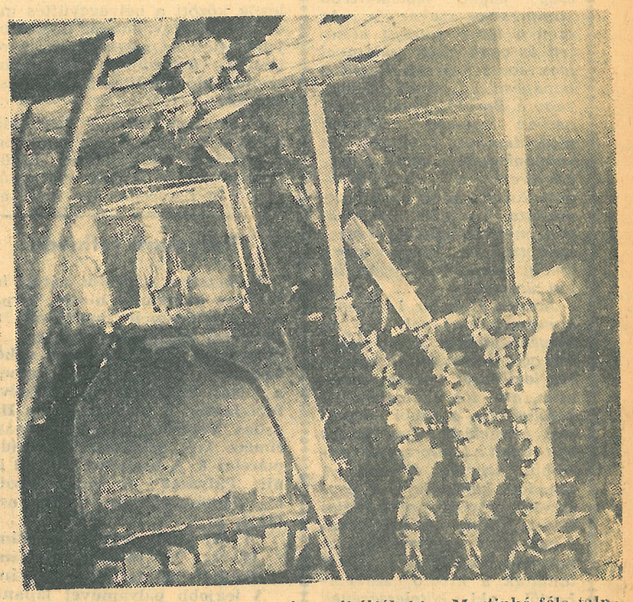

Az S. II.-akna kísérleti frontján próbálják ki a Martinkó-féle talpszedő gépet

Az első és az egyetlen kitűnő bizonyítvány

Van olyan iskola, sőt olyan osztály is, ahol most félévkor is több tanuló ért el kitűnő eredményt. Van esetleg olyan diák, aki a címet elolvasva, nem tudja megállni, hogy a saját bizonyítványára ne gondoljon, ahol — esetleg — több kitűnő félévi, vagy évzáró eredmény szerepel.

Mi is az az első és egyetlen? — Egy különleges szakiskolában, a Herendi Porcelángyár inkább művészeti, mint ipari iskolájában egyetlen kitűnő bizonyítvány volt félévkor. Ezt az „egyhangú" bizonyítványt Magasházi Anna, harmadéves porcelánfestő tanuló kapta, akinek viszont ez az első szín-ötös bizonyítványa. Nem könnyű ebben az iskolában ilyet szerezni: nemcsak a főtárgyat, a tehetséget igénylő festést, de a közismereti tárgyakat — irodalmat, történelmet, számtant — is jól kell tudni. Sok tanulás, kitartó munka kell hozzá.

Különösen indul beszélgetésünk Annával. Nem azért kérdeztem, mert mindig megkérdezik a riportalanytól, hogy miért választotta ezt a szakmát, hanem azért, mert különösen az érdekelt, hogy Anna, a falusi, márkói kislány hogy kapott kedvet a porcelánfestés művészetéhez. S a válasz meglepő.

— Közgazdasági technikumba szerettem volna menni, csak későn jelentkeztem... — kezdte. — Csodálkozva néztem rá, de nem hagyott időt, hogy közbevessem a kérdést, s mintha gondolatolvasó lenne, már felelt is rá: — Azóta lassan harmadik év telik el a gyárban, megszerettem a szakmát, s örülök, hogy jól választottam. Akkor úgy indultam a gyárba, hogy itt van a szomszédban, meg különben is szerettek rajzolni, festeni, biztosan érdekes lesz... Most meg? Már a minősítő remek tervet készítem, s nemsokára szakmunkás leszek.

Megtette, ami tőle telhető, jól tanul, jól dolgozik. Aztán egy elejtett mondat:

— A közgazdasági technikum esti tagozatára járok. Vasárnap. Most vagyok első éves. A napokban ott is befejeződtek a vizsgák.

Míg mondja, gyors számvetést végzek: hetente három estét az iskolában tölt, s most a befejezett technikumi vizsgák után már kezdenie kell a harmadév szakvizsgájának előkészületeit... S a technikum félévi eredménye: négyes általános...

Mikor megkérdezem, hogy a technikum elvégzése után mit fog csinálni, mosolyogva felel:

— Mit csinálnék? Itt maradok a gyárban... én porcelánfestő akarok lenni és az is szeretnék maradni. A technikum? Jó az, ha az embernek több oldalú képzettsége van...

Még nincs tizenhét éves. Hamvas arca, mint egy kicsi lányé, ajkát nem a rúzs festi pirosra. Mosolya, mint egy gyereké. S ez a kislány egy félóra alatt előttem felnőtté „nőtt".

SZŐKE MÁRIA